

Inhoud

	p.
Lijst van gebruikte afkortingen	XXV
Literatuur	XXVII
Titel I. Algemeen deel	1
Hoofdstuk I. Algemene begrippen van het goederenrecht	3
Afdeling I. Onderscheid tussen persoonlijke en zakelijke rechten .	3
A. Inleiding	3
B. De klassieke leer: een scherpe tweedeling	5
C. De leer van het personalisme: naar een subjectivering van zakelijke rechten	7
D. De leer van het neo-personalisme: een zakelijk recht is een (kwalitatieve) verbintenis	9
E. Synthese van de verschillende theorieën	11
Afdeling II. Het gesloten stelsel van zakelijke rechten (<i>numerus clausus</i> -beginsel)	13
A. Algemeen uitgangspunt	13
B. Nuancering van het <i>numerus clausus</i> -beginsel	16
C. Categorisering binnen de zakelijke rechten	20
1. Klassieke indeling van de zakelijke rechten	20
a. Autonome zakelijke rechten	20
b. Accessoire zakelijke rechten	21
c. De demembratietheorie: beperkt zakelijke rechten als afsplitsing van het eigendomsrecht?	23
2. Een alternatieve typologie van de vermogensrechten .	24
D. Kwalitatieve verbintenissen en kettingsbedingen als uitzondering op het <i>numerus clausus</i> -beginsel?	25
Afdeling III. Algemene kenmerken van de zakelijke rechten	31
A. Samenloopbestendigheid van zakelijke rechten	32
B. Volgrecht	34
C. Zakelijke subrogatie	38
Afdeling IV. Zakelijke en persoonlijke rechtsvorderingen	43
A. Onderscheidingscriterium tussen persoonlijke en zakelijke vorderingen	43
B. Samenloop tussen persoonlijke en zakelijke rechtsvorderingen	47
Afdeling V. Herkwalificatie en conversie van zakelijke rechten . . .	50
Afdeling VI. De vermogensleer	52

Inhoud

A. Het begrip vermogen	52
B. De vermogensleer	53
1. Algemene uitgangspunten	53
2. De eenheid en ondeelbaarheid van het vermogen ge- relativeerd	54
Afdeling VII. Naar een internationaal en Europees goederenrecht? .	59
A. De internationalisering en europeanisering van het goe- derenrecht	59
B. Goederenrecht in het internationaal privaatrecht	63
1. Bevoegdheidsregels	64
2. Materiële verwijzingsregels	64
Afdeling VIII. De constitutionalisering van het goederenrecht	71
Hoofdstuk II. Indeling van de goederen.	73
Afdeling I. Zaken en goederen – kwalificatie	73
Afdeling II. Algemene beginselen op het niveau van het onderpand van zakelijke rechten	75
A. Zakenrechtelijk eenheidsbeginsel: autonome goederen, accessoria en bestanddelen	75
B. Zakenrechtelijk specialiteitsbeginsel	77
Afdeling III. Roerende en onroerende goederen	82
A. Algemeen	83
B. Onroerende goederen	86
1. Onroerende goederen uit hun aard	86
2. Onroerende goederen door bestemming	94
a. Begrip en toepassingen	94
b. Voorwaarden	96
i. Eigendomsvereiste bij onroerendmaking door bestemming	96
ii. Dienstbaarheid voor de uitbating van of blij- vende verbinding aan een onroerend goed	99
iii. Bijzondere inrichting van het onroerend goed	101
c. Gevolgen	101
d. Einde van de onroerendmaking	106
e. Evaluatie	107
3. Onroerende goederen door het voorwerp waarop ze betrekking hebben	107
C. Roerende goederen	110
1. Lichamelijke roerende goederen	110
2. Onlichamelijke roerende goederen	113
Afdeling IV. Lichamelijke en onlichamelijke goederen	114
Afdeling V. Openbare domeingoederen en private domeingoederen	118
A. Private domeingoederen	119
B. Openbare domeingoederen	123
1. Begrip	123
2. Affectatie en desaffectatie	126
3. Vestiging van vermogensrechten op openbare domein- goederen	128

4. Toestaan van administratieve gebruiksrechten op openbare domeingoederen	135
C. Kritische benadering van de domeinleer	140
Afdeling VI. Vervangbare en niet-vervangbare goederen, soortgoederen en species-goederen	143
Afdeling VII. Verbruikbare en niet-verbruikbare goederen	146
Afdeling VIII. Goederen buiten de handel en gemene goederen	148
Afdeling IX. Goederen die aan niemand toebehoren (<i>res nullius</i>)	150
Afdeling X. Cultuurgoederen	151
Afdeling XI. Dieren als goederen?	156
Afdeling XII. Goederen met negatieve waarde	157
Titel II. Zakelijke rechten	159
Hoofdstuk III. Eigendomsrecht	161
Afdeling I. Omschrijving	161
Afdeling II. Kenmerken van het eigendomsrecht	163
§ 1. Het eeuwigdurende karakter van het eigendomsrecht	164
§ 2. Het omvattende karakter van het eigendomsrecht	167
§ 3. De exclusiviteit (ondeelbaarheid) van het eigendomsrecht	170
Afdeling III. Evoluties binnen het eigendomsrecht	175
§ 1. Socialisering van het eigendomsrecht	175
§ 2. Dematerialisering van het eigendomsrecht	177
§ 3. Instrumentalisering van het eigendomsrecht: het ontstaan van fiduciaire eigendomsvormen	180
§ 4. Conclusie	186
Afdeling IV. De bevoegdheden en beperkingen van de eigenaar	187
§ 1. De gebruiksbevoegdheid van de eigenaar	188
§ 2. De genotsbevoegdheid van de eigenaar	189
§ 3. De beschikkingsbevoegdheid van de eigenaar	191
Afdeling V. Vorderingen ter bescherming van het eigendomsrecht	199
§ 1. De revindicatie als eigendomsremedie	200
§ 2. De verklaring voor recht	207
§ 3. De vordering tot afpaling	208
Afdeling VI. De horizontale uitgestrektheid van (onroerende) eigendom	208
§ 1. Algemeen – afsluiting van onroerende goederen	208
§ 2. Afpaling	210
A. Algemeen	210
B. Minnelijke afpaling	211
C. Gerechtelijke afpaling	212
D. Afpaling en revindicatie	214
Afdeling VII. De verticale uitgestrektheid van (onroerende) eigendom	215
§ 1. Algemeen	216
§ 2. De ruimte boven de grondoppervlakte	218
§ 3. De ruimte onder het grondoppervlak	220
§ 4. Uitzonderingen op de verticale uitgestrektheid van de eigendom: “volume-eigendom”	222

Afdeling VIII. Privaatrechtelijke beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht: rechtsmisbruik en verbod van bovenmatige burenhinder	224
§ 1. Algemeen: een incoherente eigendomsaansprakelijkheid	224
§ 2. De diverse vormen van eigendomsaansprakelijkheid	226
A. De toenemende rol van het rechtsmisbruik in het eigendomsrecht	226
B. De objectieve aansprakelijkheid van de bewaarder voor een gebrekkige zaak of eigenaar van een ingestort gebouw	229
C. De leer van burenhinder	230
1. Grondslag en afbakening van een foutloze aansprakelijkheidsvorm	230
2. Preventieve en repressieve functie van de evenwichtsleer	232
3. Verjaring van de vordering uit bovenmatige burenhinder	233
4. Verhouding tussen artikel 544 BW en artikel 1382 BW	233
5. Burenhinder en contractuele regelingen	235
6. Voorwaarden voor de evenwichtsleer	236
a. Bovenmatigheid van de hinder	236
b. Nabuurschap	239
c. Toerekenbaarheid van de hinder aan de buur	244
7. Partijen in geval van overdracht	245
8. Procedurele regelen bij een vordering wegens bovenmatige burenhinder	246
9. Hinder veroorzaakt door de overheid	248
10. De invloed van het vergunningstelsel op de evenwichtsleer	251
11. Sanctie in geval van bovenmatige burenhinder	251
Afdeling IX. De bescherming van het eigendomsrecht als mensenrecht tegen eigendomsinbreuken (art. 1 Eerste Protocol bij het EVRM)	254
§ 1. Overzicht van de relevante nationale en internationale bepalingen	254
§ 2. De structuur van artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM	256
§ 3. Reikwijdte van de eigendomsbescherming als grondrecht	258
§ 4. De uitdeining van het onteigeningsbegrip	260
§ 5. Grondrechtelijke voorwaarden voor een geoorloofde onteigening	263
A. De onteigening moet een wettelijke grondslag hebben	263
B. De onteigening moet het algemeen nut dienen	264
C. De onteigening moet sporen met het evenredigheidsbeginsel	266
Afdeling X. De bescherming van het eigendomsrecht als mensenrecht tegen publiekrechtelijke eigendomsbeperkingen (“wettelijke erfdiensbaarheden van openbaar nut”)	269
Afdeling XI. De bescherming van het eigendomsrecht in de Europese Unie	273

Hoofdstuk IV. Mede-eigendom en onverdeeldheid	277
Afdeling I. Meervoudige eigendom en mede-eigendom	277
Afdeling II. Algemeen: begripsomschrijving van mede-eigendom en onverdeeldheden	278
Afdeling III. Toevallige mede-eigendom (“gewone mede-eigendom”).	281
§ 1. Algemeen	281
§ 2. Bevoegdheden van de deelgenoten	282
A. Bevoegdheden van de deelgenoten op hun aandeel	282
B. Bevoegdheden van de deelgenoten op het onverdeeld goed	284
§ 3. Verplichtingen van de deelgenoten	289
§ 4. Einde van de toevallige mede-eigendom	289
A. Verdeling	289
B. Andere wijzen van beëindiging	294
Afdeling IV. Vrijwillige mede-eigendom	295
§ 1. Algemene regels	295
A. Begripsomschrijving en toepassingen	295
B. Verdelingsmogelijkheid bij vrijwillige mede-eigendom	298
§ 2. Bijzondere toepassing: multi-eigendom (<i>timesharing</i>)	300
§ 3. Tontine: “quasi mede-eigendom”?	302
Afdeling V. Gedwongen mede-eigendom	307
§ 1. Algemeen	307
§ 2. Rechten en plichten van de deelgenoten	308
§ 3. Einde van gedwongen mede-eigendom	309
Afdeling VI. Appartementrecht	311
§ 1. Situering en historiek	311
§ 2. Algemene uitgangspunten van het appartementrecht	312
A. Dualistisch stelsel van appartementsmede-eigendom	312
B. Dwingend karakter van de appartementsregels	313
C. Uitschakeling van de natrekking (omkering van de accessoriteitsregel)	314
§ 3. Het ruime toepassingsdomein van de appartementsbepalingen	315
A. Een gebouw of groep van gebouwen	315
B. Het eigendomsrecht tussen de diverse delen van het gebouw of de groep is opgesplitst tussen meerdere personen	316
C. Een onderverdeling tussen privatieve delen en gemeenschappelijke delen	317
D. Afwijking op het dwingende toepassingsdomein	319
§ 4. Complexe vastgoedprojecten tussen autonomie en unitarisme – de ondersplitsing of erfdienstbaarheden	320
§ 5. Akten van de appartementsmede-eigendom	325
A. Basisakte	326
B. Reglement van mede-eigendom	329
C. Reglement van orde	333
§ 6. De werking en organisatie van de vereniging van mede-eigenaars	334
A. Algemeen: afzonderlijke rechtspersoonlijkheid	334

B. Bevoegdheden van de vereniging van mede-eigenaars op private kavels.	337
C. Organen van de vereniging van mede-eigenaars.	337
1. De algemene vergadering van mede-eigenaars	338
2. De syndicus	344
3. De raad van mede-eigendom	350
4. De commissaris der rekeningen	351
§ 7. Rechtsvorderingen met betrekking tot appartementsmede-eigendom	351
§ 8. Eigendomsoverdracht van een kavel	355
Afdeling VII. Muurgemeenschap (“mandeligheid”)	359
§ 1. Algemeenheden.	359
§ 2. Ontstaan van een gemene muur.	360
A. Vrijwillige muurgemeenschap	361
B. Gedwongen verkoop van een aandeel in de muur	361
C. Gedwongen aankoop van een aandeel in de muur.	364
D. Verkrijgende verjaring	365
§ 3. Subsidiar: wettelijk vermoeden van gemeenschap en niet-gemeenschap	366
A. Wettelijke vermoedens voor muren.	366
B. Wettelijke vermoedens voor grachten, hagen en bomen.	368
§ 4. Rechten en plichten van de mede-eigenaars t.a.v. een gemene muur	369
A. Rechten en verplichtingen ten gevolge van de gemeenschap.	369
B. Rechten tijdens de muurgemeenschap	370
C. Verplichtingen tijdens de muurgemeenschap	372
§ 5. Einde van de muurgemeenschap	373
Hoofdstuk V. Vruchtgebruik.	375
Afdeling I. Begripsomschrijving, maatschappelijke actualiteit en wezenskenmerken	375
§ 1. Begrip “vruchtgebruik”.	375
§ 2. Maatschappelijke betekenis van het vruchtgebruik.	377
§ 3. Tijdelijk karakter van het recht van vruchtgebruik.	379
A. Algemeen.	379
B. Vruchtgebruik op het hoofd van een derde.	381
C. Gezamenlijk vruchtgebruik.	383
D. Opvolgend en terugvallend vruchtgebruik.	385
E. Eventueel vruchtgebruik.	387
§ 4. Afbakening van het vruchtgebruik tegenover andere algemene gebruiksrechten	389
A. Algemene problematiek van herkwalificatie: divergentie tussen het burgerlijk recht en het fiscaal recht.	389
B. Herkwalificatie van vruchtgebruik in huur	390
C. Herkwalificatie van vruchtgebruik in erfpacht of opstal (verwijzing)	392
Afdeling II. Vestiging van het recht van vruchtgebruik	392
§ 1. Conventioneel vruchtgebruik: voorbehoud of overdracht	393

A. Eenzijdige rechtshandelingen tot vestiging van een vruchtgebruik	393
B. Meerzijdige rechtshandelingen tot het vestigen, overdragen of voorbehoud van een vruchtgebruik	394
§ 2. Wettelijk vruchtgebruik	398
§ 3. Vruchtgebruik door verkrijgende verjaring	399
Afdeling III. Rechten en verplichtingen van de partijen	400
§ 1. Rechten en verplichtingen bij aanvang van het vruchtgebruik	400
A. Afgifte van het goed aan de vruchtgebruiker	400
B. Opstellen van een staat en inventaris door de vruchtgebruiker	401
C. Zekerheidstelling door de vruchtgebruiker	402
§ 2. Rechten en verplichtingen van de partijen tijdens de duur van het vruchtgebruik	403
A. Rechten van de vruchtgebruiker t.a.v. het recht van vruchtgebruik	403
B. Gebruiksbevoegdheden van de vruchtgebruiker	405
1. Algemeen overzicht	405
2. Oprichten van een gebouw door de vruchtgebruiker	408
3. Huurcontracten en -hernieuwingen toegestaan door de vruchtgebruiker	409
C. Genotsbevoegdheden van de vruchtgebruiker t.a.v. het bezwaarde goed	412
D. Beschikkingsrecht van de vruchtgebruiker t.a.v. het bezwaarde goed	413
E. Rechten van de blote eigenaar op het bezwaarde goed	417
F. Verplichtingen van de vruchtgebruiker en blote eigenaar t.a.v. het bezwaarde goed	419
Afdeling IV. Vruchtgebruik op bijzondere goederen	424
§ 1. Vruchtgebruik op verbruikbare zaken: oneigenlijk vruchtgebruik (“quasi-vruchtgebruik”)	425
A. Regime van quasi-vruchtgebruik	425
B. Conventionele modulering van quasi-vruchtgebruik	428
§ 2. Vruchtgebruik op een juridische of feitelijke algemeenheid	429
§ 3. Vruchtgebruik op een schuldvordering	433
§ 4. Vruchtgebruik op deelbewijzen in een maatschap	434
§ 5. Vruchtgebruik op aandelen	436
§ 6. Vruchtgebruik op intellectuele eigendomsrechten	438
Afdeling V. Einde van het vruchtgebruik	438
§ 1. Gronden van beëindiging	438
§ 2. Gevolgen van de beëindiging	445
Afdeling VI. De rechten van gebruik en bewoning als variante op het vruchtgebruik	446
Hoofdstuk VI. Erfdienstbaarheden	449
Afdeling I. Privaatrechtelijke erfdienstbaarheden	449
§ 1. Algemene situering van erfdienstbaarheden in het gesloten systeem van het goederenrecht	449

Inhoud

§ 2. Afbakening van erfdiensbaaerheden tegenover andere ge- bruiks- en genotsrechten	451
A. Het bijzondere en niet-exclusieve karakter van erfdiens- baaerheden als onderscheidingscriterium met andere ge- bruiksrechten	451
B. Erfdiensbaaerheden als alternatief voor het apparte- mentsrecht: een instrument voor de compartimentering van gebouwencomplexen	454
C. Erfdiensbaaerheden als alternatief voor opstalrechten in overbouwsituaties	456
§ 3. Wezenskenmerken van erfdiensbaaerheden	458
A. Eerste wezenskenmerk: een last op een onroerend goed ("lijdend erf")	458
B. Tweede wezenskenmerk: een last ten voordele van een ander onroerend goed	463
C. Derde wezenskenmerk: heersend erf en lijdend erf beho- ren toe aan een verschillende eigenaar.	467
D. Gevolg indien aan één van de kenmerken niet is voldaan. Herkwalficatie als persoonlijk recht	469
§ 4. Indeling van de erfdiensbaaerheden: voortdurend of niet- voortdurend, zichtbaar of niet-zichtbaar	471
A. Algemeen.	471
B. Voortdurende en niet-voortdurende erfdiensbaaerheden	471
C. Zichtbare en niet-zichtbare erfdiensbaaerheden	474
Afdeling II. Erfdiensbaaerheden door rechtshandeling of feitelijke handeling	475
§ 1. Ontstaan van erfdiensbaaerheden.	475
A. Erfdiensbaaerheden door verkrijgende verjaring	475
B. Contractuele erfdiensbaaerheden.	478
C. Erfdiensbaaerheden ontstaan door bestemming door de huisvader.	482
§ 2. Het uitoefenen van de erfdiensbaaerheden	486
A. Bijkomende lasten	486
B. Onderhouds-, herstellings- en verbeteringswerken	487
C. Verzwarringsverbod voor de eigenaar van het lijdende erf	489
D. Verzwarringsverbod voor de eigenaar van het heersende erf	491
§ 3. Procedurele actiemogelijkheden van de partijen	497
Afdeling III. De wettelijke en natuurlijke erfdiensbaaerheden	499
§ 1. Algemeen	499
§ 2. Wettelijke erfdiensbaaerheidswegen	500
A. Terminologie: overgang, uitweg, buurtweg, losweg, jaag- pad en voetweg	500
B. Wettelijke erfdiensbaaerheid van uitweg (art. 682-685 BW).	501
1. Algemeen – begrip	501
2. Voorwaarde voor een wettelijk recht van uitweg: inge- slotenheid	504
3. Procedure voor het bekomen van een wettelijke uitweg	508

4. Modaliteiten, rechten en plichten van de partijen bij een wettelijke uitweg	510
§ 3. Wettelijke afstanden voor beplantingen, takken en wortels.	512
§ 4. Wettelijke afstanden voor lichten en uitzichten	514
A. Wettelijke uitgangspunten	515
B. Afwijkingen van de wettelijke afstanden	517
§ 5. Erfdienstbaarheden in verband met de waterregeling	519
Afdeling IV. Beëindiging van de erfdienstbaarheden	521
§ 1. Duurtijd en conventionele beëindigingsgronden	521
§ 2. Vermenging	523
§ 3. Verlies van enig nut.	524
§ 4. Bevrijdende verjaring (“onbruik”).	526
§ 5. Materiële onmogelijkheid	529
§ 6. Afstand.	529
§ 7. Gerechtelijke onteigening	530
Afdeling V. Wettelijke erfdienstbaarheden van openbaar nut	531
§ 1. Begrip.	531
§ 2. Toepassingen van openbare erfdienstbaarheden.	533
§ 3. Co-existentie tussen private erfdienstbaarheden en publiek-rechtelijke eigendomsbependingen	534
§ 4. Analyse van frequente openbare erfdienstbaarheden	537
A. Buurtwegen en openbare erfdienstbaarheden van doorgang	537
1. Algemeen regime.	537
2. Ontstaan van een buurtweg.	538
3. Bestaan van een buurtweg.	540
4. Uitdoving van een buurtweg	541
B. Nutsleidingen.	543
Hoofdstuk VII. Erfpacht	551
Afdeling I. Begripsomschrijving en wezenskenmerken	551
§ 1. Begripsomschrijving	551
§ 2. Actuele betekenis van het erfpachtrecht	552
A. Gebruik van erfpacht bij publiek-private samenwerking	552
B. Fiscale aantrekkingskracht van het erfpachtrecht	553
C. Erfpacht als zekerheidsinstrument	554
§ 3. Wezenskenmerken van het erfpachtrecht	556
A. Duurtijd van het recht van erfpacht	556
B. Betaling van de canon	560
Afdeling II. Afbakening van een recht van erfpacht	560
§ 1. Erfpacht en huur.	560
§ 2. Erfpacht en verkoop	563
§ 3. Erfpacht en vruchtgebruik.	564
§ 4. Erfpacht en opstal (verwijzing)	565
Afdeling III. Vestiging van een recht van erfpacht: voorbehoud of vestiging	566
Afdeling IV. Voorwerp van het recht van erfpacht: lichamelijke of onlichamelijke onroerende goederen	567
Afdeling V. Bevoegdheden van de erfpachter	568

§ 1. Beschikkingsrechten over het recht van erfpacht	568
§ 2. Gebruiks- en genotsrechten op het bezwaarde goed	571
§ 3. Beschikkingsrechten met betrekking tot het bezwaarde goed	573
Afdeling VI. Verplichtingen van de erfpachter	573
§ 1. Gehoudenheid tot canon	573
§ 2. Herstellingsplicht van de erfpachter	577
§ 3. Lasten van het onroerend goed	577
Afdeling VII. Einde van het recht van erfpacht	578
§ 1. Beëindigingsgronden: algemeen	578
§ 2. Afstand	578
§ 3. Vermenging	579
§ 4. Opzegging	579
§ 5. Onteigening van het bezwaarde goed	579
§ 6. Vervallenverklaring	580
§ 7. Minnelijke beëindiging van de erfpachtovereenkomst	582
§ 8. Ontbinding van het erfpachtcontract	583
§ 9. Gevolgen van de beëindiging van de erfpacht	586
A. Gevolgen in de verhouding tussen erfpachter en erfpachtgever	586
B. Gevolgen in de verhouding tot derden	588
Hoofdstuk VIII. Recht van opstal	591
Afdeling I. Het opstalrecht als verzaking aan de natrekking	591
§ 1. Begrip en evolutie van het opstalrecht	591
§ 2. Het opstalrecht als uitsluitende mogelijkheid om te verzaken aan de natrekking	593
Afdeling II. Zelfstandige en accessoire opstalrechten	595
§ 1. Zelfstandig opstalrecht	595
§ 2. Accessoir opstalrecht	595
Afdeling III. Wezenskenmerken	600
§ 1. Onroerend recht	600
§ 2. Termijnbeperking tot vijftig jaar	600
Afdeling IV. Voorwerp van het opstalrecht	602
§ 1. Het onderpand van opstal: gebouwen, grond of onroerende zakelijke rechten	603
§ 2. De goederen die afgesplitst worden	606
Afdeling V. Vestiging van een recht van opstal	609
§ 1. Opstalrecht door overeenkomst	609
§ 2. Opstalrecht door verkrijgende verjaring	611
§ 3. Wettelijk opstalrecht	612
Afdeling VI. Bevoegdheden en verplichtingen van de opstalhouder	613
Afdeling VII. Einde van het recht van opstal	616
§ 1. Beëindigingsgronden	616
§ 2. Gevolgen van beëindiging	618
Afdeling VIII. Afbakening van opstal t.o.v. vruchtgebruik, erfpacht en huur	620
§ 1. Vergelijking tussen erfpacht en opstal	620
§ 2. Vergelijking tussen opstal en vruchtgebruik	621
§ 3. Vergelijking tussen opstal en huur	622

Afdeling IX. Opstalrecht in familiaal-vermogensrechtelijke context	623
Titel III. Ontstaan, overdracht en tenietgaan van zakelijke rechten .	627
Hoofdstuk IX. Ontstaan van zakelijke rechten	629
Afdeling I. Algemeen: oorspronkelijke en afgeleide wijze van verkrijging	629
Afdeling II. Verkrijgende verjaring: de algemene bezitsleer	631
§ 1. Het juridische begrip van bezit	632
A. Wezenskenmerken van bezit	633
B. Juridische kwalificatie van het bezit	635
C. Onderscheid tussen bezit en detentie	635
§ 2. Niet-wezenlijke kenmerken van bezit	638
A. Goede trouw of kwade trouw van de bezitter	638
B. Deugdelijkheid van het bezit	641
§ 3. Voorwerp van bezit	645
§ 4. Bezitsverkrijging	647
Afdeling III. Verkrijgende verjaring van roerende en onroerende goederen	650
§ 1. Algemene omschrijving	650
§ 2. Grondslag voor de regels inzake verkrijgende verjaring	650
§ 3. Functies van verkrijgende verjaring in het Belgische recht	651
A. Verkrijgende functie	652
B. Bewijsfunctie	652
§ 4. Verkrijgende verjaring van onroerende goederen	653
A. Band tussen de verkrijgende verjaring en het hypotheekstelsel	653
B. De grondwettelijkheid van de regels inzake verkrijgende verjaring	655
C. Voorwaarden en termijn voor verkrijgende verjaring.	656
1. Voorwaarden voor dertigjarige verkrijgende verjaring	656
2. Voorwaarden voor verkorte verjaring (tien of twintig jaar) van onroerende goederen.	658
3. Berekening van de verjaringstermijnen: bezitsvoeging, stuiting en schorsing	663
D. Afstand van verkrijgende verjaring	666
E. Gevolgen van het intreden van verkrijgende verjaring	668
§ 5. Verkrijgende verjaring van roerende goederen	670
A. Voorwaarden voor artikel 2279 BW	672
1. Goederen waarop artikel 2279 BW van toepassing is	672
2. Personen die artikel 2279 BW kunnen inroepen: bezitter om niet of onder bezwarende titel.	676
3. Deugdelijk bezit	678
4. Goede trouw van de bezitter	678
5. Wettige titel?.	679
B. Verkrijgende werking en bewijsfunctie van artikel 2279 BW	680
C. Werking van de verkrijgende werking van de bezitsbescherming	681

1. Vrijwillig bezitsverlies door de eigenaar	681
2. Onvrijwillig bezitsverlies door de eigenaar	684
§ 6. Andere gevolgen van bezit.	686
A. Bezitsvorderingen voor onroerende goederen	686
1. Ontvankelijkheids- en gegrondheidsvereisten	687
2. Procedurele aspecten voor bezitsvorderingen	691
B. Bezit te goeder trouw verleent recht op de vruchten van een goed	692
Afdeling IV. Zaakvorming of <i>specificatio</i>	694
Afdeling V. Het “vinden” van goederen als oorspronkelijke wijze van eigendomsverkrijging?.	699
§ 1. Het vinden van goederen die aan niemand toebehoren of waarop niemand zijn eigendomsrecht kan bewijzen	699
A. Gemeenrechtelijk regime	699
B. Schatvinding	701
§ 2. Het vinden van goederen die gestolen of verloren zijn door de eigenaar	703
Hoofdstuk X. Overdracht van zakelijke rechten	705
Afdeling I. Algemene voorwaarden inzake overdracht van zakelijke rechten	705
§ 1. Algemeen	705
§ 2. Eerste voorwaarde: geldige verbintenisrechtelijke titel	705
§ 3. Tweede voorwaarde: beschikkingsbevoegdheid van de overdrager.	706
§ 4. Derde voorwaarde: zakenrechtelijke overdraagbaarheid.	708
Afdeling II. Uitgangspunten voor het overdrachtsstelsel in het Belgische recht.	709
§ 1. Eerste algemeen uitgangspunt: causaal stelsel van overdracht	709
§ 2. Tweede algemeen uitgangspunt: monistisch (“fictief dualistisch”) stelsel van overdracht	710
A. Klassiek uitgangspunt: consensualisme van het overdrachtsstelsel	710
B. Consensualisme als verdoken leveringssysteem	715
C. Toepassingsgevallen van de juridische leveringsplicht naar Belgisch recht.	717
Afdeling III. Derdenbescherming als uitzondering op het vereiste van consensualisme	719
§ 1. Derdenbescherming bij de overdracht van roerende goederen	720
§ 2. Derdenbescherming bij de overdracht van onroerende goederen	723
A. Algemeen.	723
B. Welke akten moeten in de hypothecaire registers worden overgeschreven?	724
C. Negatieve werking van de hypothecaire publiciteit – bescherming van rechtmatig vertrouwen?	728

1. Uitgangspunt: geen bescherming van het rechtmatig vertrouwen in de hypothecaire registers	728
2. De kantmelding in de registers van overschrijving biedt geen bescherming aan het rechtmatig vertrouwen van derden	731
3. Uitzonderlijke gevallen waarin het rechtmatig vertrouwen van derden in de hypothecaire registers wordt beschermd.	732
D. Wie wordt beschermd door het vereiste van hypothecaire publiciteit?	735
§ 3. Derdenbescherming bij de overdracht van schuldvorderingen op naam	739
§ 4. Derdenbescherming bij de overdracht van aandelen op naam	741
Hoofdstuk XI. Tenietgaan van zakelijke rechten	743
Afdeling I. Natrekking	743
§ 1. Algemeen: roerende en onroerende natrekking.	743
§ 2. Onroerende natrekking	745
A. Algemeen: het dubbele eigendomsvermoeden van natrekking.	745
B. De horizontale natrekking	746
C. Werking van de (verticale) onroerende natrekking	747
D. Weerlegging van het vermoeden dat de grondeigenaar de werken op eigen kosten heeft aangebracht	751
1. Hypothesen.	751
2. Toepassingsdomein van artikelen 554-555 BW	755
E. Natrekking en openbaar domein	757
F. Weerlegging van het vermoeden dat de gebouwen, werken en beplantingen aan de grondeigenaar toebehoren	759
§ 3. Roerende natrekking.	760
Afdeling II. Afstand van zakelijke rechten	761
Afdeling III. Bevrijdende verjaring van zakelijke rechten	763
Afdeling IV. Vermenging	763
Afdeling V. Tenietgaan van het object	764
Trefwoordenregister	767

